

PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

do kształcenia na odległość dla nauczycieli
wychowawców, II etap edukacyjny

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Materiał opracowany w ramach grantu przez VULCAN Sp. z o.o.

SCENARIUSZ 1

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA uczniów i uczennic klas IV-VIII szkoły podstawowej

PROWADZONYCH PRZEZ nauczyciela wychowawcę

TEMAT: Mam swoje zdanie i zawaham się go użyć. Komunikat Ja.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

- formowanie u uczniów poczucia godności własnej osoby i szacunku dla godności innych osób;
- postępowania i budowanie relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele);
- wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej,

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

- rozpoznaje i nazywa wybrane emocje oraz uczucia: radość, smutek, strach, zdziwienie, gniew, przyjemność, przykrość, poczucie szczęścia;
- posługuje się nazwami emocji i uczuć do opisywania przeżyć własnych oraz przeżyć innych osób w kontekście różnych doświadczeń moralnych, wykorzystuje te pojęcia do charakteryzowania przeżyć;
- wie, że ze względu na swoją wartość – osobową godność – jest równie wartościowym człowiekiem jak inni ludzie;

METODY PRACY

- dyskusja
- metoda eksponująca – analiza materiału filmowego
- wykład
- metoda praktyczna – praca z karta pracy

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- komputer z dostępem do Internetu
- platforma do prowadzenia zdalnych zajęć, np. MS Teams
- prezentacja multimedialna
- aplikacja AnswerGarden lub Mentimeter

- karta pracy

PRZEWIDYWANY CZAS

45 minut (w tym 12 minut pracy zespołowej uczniów)

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ

Część 1. Powitanie uczniów i uczennic. (1 min.)

Część 2. Sprawdzenie obecności uczniów i uczennic. (3 min.)

Część 3. Wprowadzenie. Nauczyciel/-ka informuje uczniów i uczennice, że za chwile przedstawi trzy sytuacje. Po zapoznaniu się z każdą z nich poprosi ich, aby odpowiedzieli na zadane pytanie (wypowiedzi - ustne na forum klasy i pisemne na czacie). Jeśli nauczyciel/-ka uzna, że potrzebne jest zwiększenie poczucia bezpieczeństwa uczniów i uczennic, proponowane jest zebranie odpowiedzi poprzez aplikacje, np. [AnswerGarden](#) lub [Mentimeter](#).

1. Rozwiązujesz zadanie podczas lekcji. W tym czasie kolega kilkakrotnie pyta Cię, czy już skończyłeś/ skończyłaś. Jak powiesz mu, że ci to przeszkadza?
2. Twoja koleżanka złożyła Ci życzenia z okazji Twoich imienin. Cieszysz się, że o nich pamiętała. Jak jej o tym powiesz?
3. Umówiłeś/-aś się z kolegą na popołudniowy spacer z Twoim psem. Kolega przyniósł karmę dla psa. Jesteś zaskoczony/-a tą sytuacją. Jak powiesz o tym koledze?

Nauczyciel/-ka wskazuje na różnorodność wypowiedzi uczniów i uczennic (bez oceniania). Następnie pyta uczniów i uczennice, jakie - ich zdaniem - trudności wiążą się z przekazywaniem innym komunikatów w sytuacjach, które są trudne, niekomfortowe? Wypowiedzi uczniów i uczennic - ustne na forum i pisemne na czacie. Nauczyciel/-ka informuje, że podczas tej lekcji uczniowie i uczennice poznają komunikat Ja. Jest to komunikat, którym posługujemy się, aby wyrazić swoje odczucia w sytuacji, w której innej inna osoba zrobiła lub nie zrobiła czegoś i chcemy jej o tym powiedzieć. (8 min.)

Część 4. Wspólne obejrzenie filmu „[Komunikat ja, komunikat ty](#)” (dostępny online [dostęp: 08. 06. 22]); czas trwania filmu 3:30 min., wykorzystanie zgodnie z art. 29

Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych; podstawa cytowania: wyjaśnianie, nauczanie).

NaCoBeZu: Kto jest podmiotem w komunikacie Ja? Kto jest podmiotem w komunikacie Ty? (6 min.)

Część 5. Prezentacja schematu komunikatu Ja. Omówienie składowych komunikatu.

Przeszkadza mi,

mówi o moich emocjach wywołanych twoim zachowaniem

kiedy mnie pytasz, czy już skończyłam zadanie,

wskazuje na twoje zachowanie, które we mnie te emocje wywołało

bo potrzebuję się skupić. (6 min.)

Część 6. Praca w zespołach. Nauczyciel/-ka łączy uczniów i uczennice w pięć zespołów (rekomendowana praca w kanałach np. MS Teams, lub w pokojach na platformie). Udostępnia uczniom i uczennicom kartę pracy „Zamień Ty na Ja”. Zadaniem uczniów i uczennic jest stworzenie komunikatów Ja do podanych komunikatów Ty (w karcie pracy są podane trzy przykłady, uczniowie i uczennice wybierają dwa z nich i do wybranych przez siebie tworzą komunikaty Ja).

W karcie pracy zamieszczone są przykłady komunikowania odczuć w sytuacjach braku komfortu, zdziwienia, odczuwania komfortu oraz schemat komunikatu Ja. (12 min.).

Część 7. Prezentacja pracy uczniów i uczennic na forum. Uczniowie oraz uczennice prezentują stworzone przez siebie komunikaty Ja. Po każdym zaprezentowaniu komunikatu nauczyciel/-ka pyta uczniów i uczennice: „Kto jest podmiotem w tym komunikacie?” Jeśli podmiotem jest Ja – został przedstawiony komunikat Ja, jeśli Ty – pomimo zmian nadal jest to komunikat typu Ty. (5 min.)

Część 8. Zadanie pracy domowej: Zastanów się nad sytuacją, która jest dla Ciebie trudna z powodu zachowania innej osoby. To może być sytuacja, która wydarzyła się jeden raz, lecz wspomnienie o niej nadal wywołuje w Tobie emocje. Może być to taka sytuacja, która wprawdzie nie wywołuje silnych emocji, lecz często się powtarza. Nie opisuj tej sytuacji – to Twoje osobiste przeżycia i Ty decydujesz, z kim chcesz się

nimi podzielić. Zamiast tego stwórz i zapisz komunikat Ja, którym chciał(a)byś powiedzieć tej osobie, co odczuwasz.

EWALUACJA ZAJĘĆ

Runda końcowa – wypowiedzi zgodne z komunikatem Ja.

Uczniowie i uczennice kończą jedno z wybranych przez siebie zadań

- Podczas dzisiejszej lekcji najbardziej podobało mi się...
- Podczas dzisiejszej lekcji miałem / miałam trudność z ... (5 minut)

BIBLIOGRAFIA

Aronson, E., Wilson, T. D., Akert, R. M. (1997). *Psychologia społeczna. Serce i umysł*. Zysk i S-ka Wydawnictwo s.c.

Rosenberg, M., B. (2016). *Porozumienie bez przemocy. O języku życia*, Wydawnictwo Czarna Owca

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1. Opis sytuacji (materiał do prezentacji, 3 slajdy)

Rozwiązujesz zadanie podczas lekcji. W tym czasie kolega kilkakrotnie pyta Cię, czy już skończyłeś / skończyłaś. Jak powiesz mu, że ci to przeszkadza?

Twoja koleżanka złożyła Ci życzenia z okazji Twoich imienin. Cieszysz się, że o nich pamiętała. Jak jej o tym powiesz?

Umówiłeś się z kolegą na popołudniowy spacer z Twoim psem. Kolega przyniósł karmę dla psa. Jesteś zaskoczony tą sytuacją. Jak powiesz o tym koledze?

Załącznik 2. Schemat komunikatu Ja (materiał do prezentacji, jeden slajd)

Przeszkadza mi,

mówi o moich emocjach wywołanych twoim zachowaniem

kiedy mnie pytasz, czy już skończyłam zadanie,

wskazuje na twoje zachowanie, które we mnie te emocje wywołało

bo potrzebuję się skupić.

pokazuje, co w związku z tym mam ochotę zrobić lub do jakich konsekwencji to zachowanie prowadzi.

Załącznik 3. Karta pracy. Zamień komunikat Ty na komunikat Ja

Polecenie: W prawej kolumnie tabeli podane są komunikaty typu Ty. Waszym zadaniem jest stworzenie komunikatu Ja do każdego komunikatu Ty. Komunikaty Ja zapiszcie w lewej kolumnie w tabeli. Możecie skorzystać z podpowiedzi, jak rozpocząć komunikat Ja, zamieszczonych pod tabelą.

Komunikat Ty	Komunikat Ja
Zostaw mnie! Nie chcę z Tobą rozmawiać!	
Masz bardzo ładną bluzę. Musisz mi powiedzieć, gdzie ją kupiłaś.	
Dlaczego mi nie powiedziałaś, że dziś jest „Dzień Przebierańca”!	

Jak rozpocząć komunikat Ja:

Kiedy jest mi przyjemnie	Neutralne	Kiedy mam dyskomfort
Miło mi...	Jestem zaskoczony...	Przeszkadza mi...
Cieszę się...	Dziwi mnie...	Źle się czuję...
Jest mi przyjemnie...	Nie rozumiem...	Przykro mi...
Czuję się bezpiecznie...	Nie wiem co zrobić/ myśleć...	Niepokoję się...

Schemat komunikatu Ja:

Przeszkadza mi,

mówi o moich emocjach wywołanych twoim zachowaniem

kiedy mnie pytasz, czy już skończyłam zadanie,

wskazuje na twoje zachowanie, które we mnie te emocje wywołało

bo potrzebuję się skupić.

pokazuje, co w związku z tym mam ochotę zrobić lub do jakich konsekwencji to zachowanie prowadzi.